

Gemeente Leusden

MEMO

Aan : Gemeenteraad Leusden
Cc : E. van Beurden
Van : D. Vader
Datum : Maandag 12 oktober 2020
Betreft : Oranjerie Den Treek, Treekerweg 19-21

In de nacht van woensdag op donderdag 20 augustus 2020, is de rijksmonumentale oranjerie bij huize Den Treek ingestort. Precieze omstandigheden zijn niet bekend, omdat de eigenaren die nacht niet aanwezig waren. Zij hebben vrijdag 21 augustus zelf poolshoogte genomen en geconstateerd dat hun oranjerie compleet ingestort is.

U heeft onlangs kennis kunnen nemen van een ingezonden brief van de Bond Heemschut waarin deze erfgoedorganisatie vraagt om handhaving tegen de eigenaren van dit rijksmonument.

Hieronder breng ik u op de hoogte van wat wij als gemeente tot nu hebben gedaan en welke vervolgstappen er zullen worden ondernomen.

De eigenaren hebben sinds juni 2020 brieven gekregen waarin ze gesommeerd werden hun wettelijke onderhoudsplicht met betrekking tot dit rijksmonument na te komen. Daarbij is aangegeven dat het gebouw wind- en waterdicht gemaakt moest worden. Dit heeft bij het derde aanschrijven, gedateerd 12 augustus 2020, geresulteerd in een last onder dwangsom om binnen twee weken tenminste een zeil over het dak te spannen. Dit omdat enkele jaren geleden de, eveneens onder het rijksmonumentale gedeelte vallende, dakpannen van het gebouw zonder vergunning verwijderd zijn. Hierdoor is de oranjerie verder in verval geraakt. Volgens de eigenaren heeft nu juist dit zeil het monument de das omgedaan. Vanwege de vele regen en de wind is het monument dat toch al niet zo best meer was, in elkaar gezakt.

In de ochtend van 25 augustus 2020 is door de gemeente, nadat middels een schrijven toegang is geëist tot het monument waarbij de eigenaar of een vertegenwoordiger aanwezig zou zijn, samen met het incidententeam van de rijksdienst voor het cultureel erfgoed (RCE) een eerste inspectie uitgevoerd naar de ravage.

De RCE heeft de gemeente geadviseerd een inventarisatie-rapport van de schade op te laten stellen. Hiertoe is opdracht gegeven aan de Monumentenwacht Utrecht. Op 31 augustus is de plek bezocht en is een rapport opgesteld, waarbij onderzocht is of er sprake is van opzettelijke verwoesting van dit monument en welke onderdelen nog te gebruiken zijn bij herbouw. Daar waar profilering en versiering duidelijk zichtbaar was, zijn foto's genomen die kunnen dienen bij het opnieuw vormgeven van deze details.

Uit dit rapport blijkt dat opzet niet onomstotelijk bewezen kan worden. Daarom is er niet gekozen om via aangifte de strafrechtelijke weg te bewandelen.

Omdat er wel degelijk sprake is van een delict, namelijk het onthouden van onderhoud, hebben de eigenaren op 16 september 2020 wederom een schrijven gekregen waarbij de last onder bestuursdwang en dwangsom van kracht blijven. Daar bovenop komt een last onder dwangsom voor maatregelen die moeten lijden tot de restauratie/herbouw van het als verloren beschouwde object. Via deze bestuursrechtelijke weg houdt de gemeente regie over het tijdspad en de dwang onder voorwaarden tot herbouw. Alleen dan is er juridische

borging en, als dat noodzakelijk mocht blijken, een succesvolle gang naar de rechter om het één en ander af te dwingen. Voor nu kunnen de eigenaren gedwongen worden volgens een bepaald tijdsplan en met een onderbouwde visie tot restauratie, de oranjerie te herstellen. Omdat in 2016 de vergunning voor een verbouwing van de oranjerie is verleend met instemming van de RCE, zal deze vergunning door de eigenaren ingetrokken moeten worden. Voor de herbouw en de realisatie van het eerder vergunde, zal opnieuw een omgevingsvergunning monumenten moeten worden ingediend.

De eigenaren hebben op de brief van 16 september een zienswijze aangeleverd. Deze zienswijze zal beoordeeld worden op ontvankelijkheid.

Omdat het gelukkig niet vaak voorkomt dat een rijksmonument omvalt, is expertise gezocht buiten onze gemeente. Er wordt nauw samengewerkt met specialisten van de RCE en de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed.

De gemeente heeft zoals uit bovenstaande blijkt, voordat Bond Heemschut hiertoe per brief een verzoek heeft ingediend, reeds de benodigde stappen ondernomen en het handhavingstraject opgestart.

Resten van de rijksmonumentale oranjerie Treekerweg 19-21